

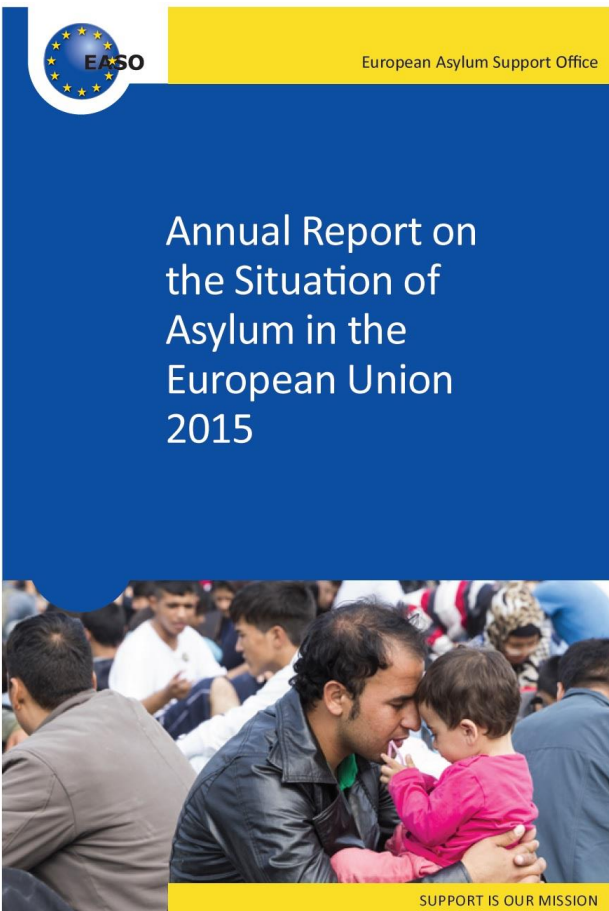
Belangrijkste bevindingen van het EASO-jaarverslag over de asielsituatie in de EU 2015

Inleiding

Het jaarverslag 2015 van het EASO biedt een breed overzicht van het aantal en de aard van de verzoeken om internationale bescherming in alle 28 EU-lidstaten plus Noorwegen en Zwitserland (de EU+). Het verslag geeft een analyse van trends in de asielverzoeken, met inbegrip van de voornaamste uitdagingen en de reactie daarop gedurende het afgelopen jaar en belangrijke institutionele en juridische ontwikkelingen. Verder laat het verslag zien hoe het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (CEAS) in de praktijk functioneert. De input wordt geleverd door de lidstaten, UNHCR, maatschappelijke organisaties, informatiespecialisten en veldwerkers.

Belangrijkste aandachtspunten van het verslag

- In 2015 zijn er in de EU+ bijna 1,4 miljoen verzoeken om internationale bescherming ingediend. Sinds er gegevens op EU-niveau worden verzameld (vanaf 2008) is dit aantal nog nooit zo hoog geweest.
- De meeste asielverzoeken werden ingediend door burgers uit Syrië, de landen van de Westelijke Balkan en Afghanistan. De voornaamste ontvangende landen waren Duitsland, Hongarije, Zweden, Oostenrijk en Italië.
- Eind 2015 is het aantal personen dat wacht op een beslissing aangaande hun verzoek om internationale bescherming in de EU+ de grens van één miljoen personen gepasseerd. In vergelijking met 2014 is het aantal in behandeling zijnde verzoeken meer dan verdubbeld.
- Ook in 2015 was de crisis in Syrië de belangrijkste factor wat betreft het aantal verzoeken om internationale bescherming in de EU+. Er werden meer dan 380 000 verzoeken door Syriërs ingediend, een verdriedubbeling ten opzichte van 2014.
- Het aantal verzoeken uit landen van de Westelijke Balkan is in 2015 bijna verdubbeld naar 201 405. Het overgrote deel van de verzoekers was afkomstig uit Kosovo en Albanië.
- Afghanistan bleef het afgelopen jaar met 196 170 ingediende verzoeken (een toename van 359%) een van de belangrijkste landen van herkomst van verzoekers en telt van alle landen het hoogste percentage niet-begeleide kinderen dat in de EU+ een verzoek om internationale bescherming indient (25% van alle Afghaanse verzoekers).
- Er is overeenstemming bereikt over de eerste gezamenlijke EU-inspanning op het gebied van hervestiging. 27 lidstaten hebben immers samen met de bij de Dublin-verordening aangesloten landen toegezegd om binnen twee jaar 22 504 ontheemde personen van buiten de EU te hervestigen.

Hervestigingsprogramma

Gelet op de ongekeerde instroom van verzoekers om internationale bescherming in 2015 is er een hervestigingsprogramma overeengekomen ter ondersteuning van de lidstaten 'in de voorste linie' (Italië en Griekenland), die onder grote druk stonden. Na een voorstel van de Commissie in mei 2015 heeft de Raad twee besluiten vastgesteld betreffende het opzetten van een tijdelijk en buitengewoon mechanisme om 160 000 verzoekers die duidelijk internationale bescherming behoeven, te hervestigen vanuit Griekenland en Italië. Dit mechanisme dient over een periode van twee jaar, tot september 2017, ten uitvoer te worden gelegd.

Niet-begeleide kinderen

In totaal hebben 95 985 niet-begeleide kinderen in 2015 een verzoek om internationale bescherming in de EU+ gedaan. Dat is bijna vier keer zoveel als in het jaar daarvoor. De stijging was het opvallendst in vier belangrijke ontvangende landen: Zweden, Duitsland, Hongarije en Oostenrijk. Deze landen waren samen goed voor 70% van alle asiolverzoeken door niet-begeleide minderjarigen. De zeer omvangrijke instroom van verzoekers om internationale bescherming die

minderjarig beweren te zijn heeft geleid tot problemen met het nauwkeurig beoordelen van de leeftijd en ervoor gezorgd dat er geen, of slechts met vertraging, voogden worden toegewezen.

Opvangvoorzieningen

De toename van het aantal asiolverzoeken in 2015 heeft in een groot aantal lidstaten geleid tot een tekort aan opvangvoorzieningen, met name in de zomermaanden. Sommige lidstaten moesten hun opvangcapaciteit verdubbelen of verdriedubbelen, hetgeen eens te meer wijst op het belang van een grotere flexibiliteit op het gebied van voorzieningen. Er zijn maatregelen genomen om deze problemen het hoofd te bieden, onder meer in de vorm van extra permanente en nood-/tijdelijke opvangvoorzieningen, nieuwe centra voor eerste opvang en betere samenwerking tussen aangrenzende lidstaten.

Ondersteuning door EASO

In het afgelopen jaar bleef het EASO operationele ondersteuning aan Griekenland, Italië, Bulgarije en Cyprus verlenen. Sinds september 2015 ondersteunt het EASO het programma van de EU om personen vanuit Italië en Griekenland naar andere Europese landen te hervestigen op basis van operationele plannen inzake hotspots en hervestiging die met beide lidstaten zijn overeengekomen, door middel van de inzet van deskundigen, met inbegrip van mobiele teams, en de ontwikkeling van verschillende instrumenten waarmee ondersteuning kan worden geboden tijdens de verschillende stappen van de hervestiging (informatiefolders, informatie vóór vertrek, registratie, geschiktheidsprocedure, hulpmiddel voor het identificeren van kwetsbare gevallen).

Ontwikkelen van nationale asielstelsels

Gelet op het verstrijken van de uiterste termijn voor de omzetting van het herschikte asiel*acquis* in 2015 hebben enkele lidstaten juridische aanpassingen doorgevoerd in hun nationale asielstelsels. Tegelijkertijd heeft de aanzienlijke instroom van verzoekers in diverse landen van de EU+ geleid tot de invoering van noodmechanismen op het gebied van grensbeheer, snelle registratie en verwerking van zaken en een herziening van het gebruik van speciale procedures.

Informatie en rechtsbijstand

Landen van de EU+ hebben in 2015 een aantal juridische aanpassingen doorgevoerd als gevolg waarvan de reikwijdte van de informatie en rechtsbijstand voor verzoekers om internationale bescherming in de verschillende fasen van de procedure is uitgebreid. Dit terrein bleef in 2015 een uitdaging vormen, met name gezien de grotere vraag en de veelal beperkte beschikbaarheid van gespecialiseerde middelen.

Strategie voor de toekomst

Overeenkomstig een door de Commissie ingediend voorstel voor het Asielagentschap van de Europese Unie gaat het EASO een nieuwe fase van zijn ontwikkeling in en is het de weg ingeslagen naar nieuwe en grotere verantwoordelijkheden en een nieuw mandaat, waarbij het voortbouwt op het tot dusver verrichte werk.

Klik op <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/annual-report> om het volledige verslag te bekijken.